

Dosarul nr. 3r-24/24

2-22169351-01-3r-26012024

Instanța de fond: Judecătoria Cahul, sediul Central – E. Bancov

Instanța de apel: Curtea de Apel Cahul – V. Movilă, E. Dvurecenschii, S. Pilipenco

DECIZIE

03 aprilie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

în componența:

Președinte, judecător
judecători

Stela Procopciuc
Ion Malanciuc
Diana Stănilă

examinând recursul declarat de către Ana Susan,
în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea înaintată de către Ana Susan împotriva Consiliului comunal Lebedenco, raionul Cahul, terț Primăria comunei Lebedenco, raionul Cahul, privind anularea deciziei nr. 4/5 din 04 octombrie 2022,
împotriva încheierii din data de 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul, prin care s-a declarat inadmisibil apelul declarat de Ana Susan, deoarece motivarea apelului nu a fost depusă,

constată:

La 18 noiembrie 2022 Ana Susan a depus acțiune în contencios administrativ împotriva Consiliului comunal Lebedenco, raionul Cahul, prin care a solicitat anularea deciziei nr. 4/5 din 04 octombrie 2022 și obligarea pârâtului la respectarea condițiilor contractuale.

Prin încheierea din 26 decembrie 2022 a Judecătoriei Cahul, sediul Central, menținută prin decizia din 27 februarie 2023 a Curții de Apel Cahul s-a declarat inadmisibilă acțiunea reclamantei Ana Susan împotriva Consiliului comunal Lebedenco, raionul Cahul privind obligarea Consiliului comunal Lebedenco, raionul Cahul la respectarea condițiilor contractelor de arendă a terenurilor de sub iazurile din satele Lebedenco și Ursoaia, raionul Cahul. (f.d. 83-85, 102-104 din anexă)

Judecătoria Cahul, sediul Central prin hotărârea din 21 aprilie 2023 a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Ana Susan împotriva Consiliului comunal Lebedenco, raionul Cahul, terț Primăria comunei Lebedenco, raionul Cahul, privind anularea deciziei nr. 4/5 din 04 octombrie 2022. S-a încasat din contul Anei Susan în beneficiul Primăriei comunei Lebedenco, raionul Cahul, cheltuielile de judecată în mărime de 5 000 (cinci mii) lei. (f.d. 125,128-135)

La 22 mai 2023 Ana Susan, prin intermediul avocatului Svetlana Cotea, a depus cerere de apel, fără a expune motivele apelului. (f.d.127)

Curtea de Apel Cahul prin încheierea din 07 decembrie 2023 a declarat inadmisibil apelul Anei Susan, din motiv că motivarea apelului nu a fost depusă. (f.d. 182-187)

Împotriva încheierii instanței de apel a depus recurs Ana Susan, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii contestate cu restituirea cauzei instanței de apel. (f.d.189-190,195-196)

În motivarea recursului Ana Susan a indicat că instanța de apel, făcând referire la lipsa motivelor de fapt și de drept în apelul depus la data de 22 mai 2023, în mod părtinitor a citat parțial conținutul apelului, indicând doar faptul că ulterior vor fi depuse argumente suplimentare, astfel, interpretând în mod eronat lipsa elementelor de motivare a apelului depus la 22 mai 2023.

Recurenta a menționat că motivele expuse inițial împotriva hotărârii contestate au fost desprinse de apelantă din comunicarea doar în mod verbal a motivelor respingerii acțiunii de către instanța de fond. Hotărârea motivată a instanței de fond timp îndelungat nu a fost publicată pe pagina web fapt ce denotă netransparența acestui caz, existența unor interese ascunse a unor persoane interesate de a compromite examinarea cauzei.

Ana Susan a relatat că instanța de apel a ignorat prevederile fundamentale ale unui proces administrativ echitabil, or nu a explicat apelantei necesitatea motivării apelului, care sunt lacunele apelului, astfel favorizând partea opusă, nu a asigurat protecția efectivă a drepturilor apelantei.

Curtea Supremă de Justiție a expediat prin intermediul oficiului poștal, pentru notificare Consiliului comunal Lebedenco și Primăriei comunei Lebedenco, copia recursului depus de către Ana Susan, împotriva încheierii din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul. Până la examinarea recursului autoritățile publice nu au făcut uz de dreptul procedural de a depune referință privitor la argumentele recursului.

Prin prisma art. 191, alin. (5) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor, deciziilor și încheierilor curților de apel.

În corespundere cu articolul 241, alin. (1) din Codul administrativ, încheierile primei instanțe și ale instanței de apel pot fi contestate cu recurs, separat de hotărâre, în cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi.

Conform art. 242 din Codul administrativ, recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Curtea de Apel Cahul a pronunțat încheierea contestată la 07 decembrie 2023, expediată participanților la proces prin intermediul oficiului poștal, la 12 ianuarie 2024. (f.d. 188)

Potrivit avizului de recepție DS8011089053AS Ana Susan a recepționat copia încheierii, la data de 18 ianuarie 2024. (f.d.203)

Recursul depus de către Ana Susan, la 21 decembrie 2023, suplinat ulterior la 02 februarie 2024 este în termen.

Conform art. 243, alin. (2) din Codul administrativ, instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a decis examinarea cererii de recurs fără înștiințarea participanților la proces, cu plasarea datei ședinței pe pagina web a Curții Supreme de Justiție, fiind inoportună invitarea părților, întrucât argumentele expuse în cererea de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței examinarea acesteia.

Examinând recursul, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră neîntemeiat și care urmează a fi respins, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, examinând recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii: respinge recursul.

Cercetând starea de fapt în baza materialelor și lucrărilor dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că Ana Susan a inițiat prezenta acțiune în contencios administrativ, la 18 noiembrie 2022.

Judecătoria Cahul, sediul Central prin hotărârea din 21 aprilie 2023 a respins ca fiind neîntemeiată acțiunea în contencios administrativ depusă de Ana Susan împotriva Consiliului comunal Lebedenco, raionul Cahul, terț Primăria comunei Lebedenco, raionul Cahul, privind anularea deciziei nr. 4/5 din 04 octombrie 2022, a încasat din contul Anei Susan în beneficiul Primăriei comunei Lebedenco, raionul Cahul, cheltuielile de judecată în mărime de 5 000 (cinci mii) lei. (f.d. 125,128-135)

La 22 mai 2023 Ana Susan, prin intermediul avocatului Svetlana Cotea, a depus apel nemotivat. (f.d.127)

Hotărârea motivată a Judecătoriei Cahul, sediul Central a fost expediată apelatei Ana Susan, prin intermediul oficiului poștal la 09 iunie 2023. (f.d.136)

Curtea de Apel Cahul prin încheierea din 07 decembrie 2023 a declarat inadmisibil apelul declarat de Ana Susan, din motiv că motivarea apelului nu a fost depusă. (f.d.182-187)

Ana Susan, a criticat soluția instanței de apel, indicând că la hotărârea motivată a instanței de fond timp îndelungat nu a fost publicată, la fel și faptul că instanța de apel nu i-a explicat necesitatea motivării apelului, precum și lacunele acestuia în acest sens favorizând partea opusă.

Efectuând controlul judiciar al încheierii din 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul, instanța de recurs a constatat că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, ori în corespundere cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ apelul se declară inadmisibil în special când motivarea apelului nu a fost depusă sau a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232, alin. (2).

În conformitate cu articolul 232 din Codul administrativ apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Motivarea apelului se prezintă la instanța de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate. Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanța de judecată care a emis hotărârea contestată.

În acest context Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Prin urmare, neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

Instanța de recurs menționează că termenul de procedură și modul de depunere a motivării apelului instituit de legiuitor este prevăzut de o normă imperativă și trebuie executat întocmai. Așa, art. 232, alin. (2) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului motivat este determinat doar de un singur eveniment – de la data notificării hotărârii motivate.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de fond la 09 iunie 2023 a expediat în adresa participanților la proces hotărârea motivată din data de 21 aprilie 2023. (f.d.136)

Ulterior la 12 iunie 2023 a expediat cauza de contencios administrativ în adresa Curții de Apel Cahul pentru examinarea cererii de apel. (f.d.137)

Curtea de Apel Cahul prin scrisoarea din 03 iulie 2023 a comunicat apelantei și a avocatului acesteia despre demararea procedurii de apel, totodată propunând Consiliului mun. Cahul să prezinte motivarea apelului. Pentru clarificarea tuturor aspectelor legate de pregătirea dezbaterilor judiciare, instanța de apel a stabilit ședința de pregătire pentru data de 04 septembrie 2023, ora 10.00. (f.d. 142-143)

Notificarea fiind recepționată de către Ana Susan la 07 iulie 2023, iar de către avocatul Svetlana Cotea, la 10 iulie 2023. (f.d.145-146)

La 04 septembrie 2023, prin intermediul poștei electronice avocatul Svetlana Cotea a solicitat stabilirea unui alt termen al ședinței, deoarece se află în imposibilitatea de a se prezenta. (f.d. 152)

Curtea de Apel Cahul la 04 septembrie 2023 a admis cererea avocatului Svetlana Cotea și a amânat examinarea cauzei pentru data de 19 octombrie 2023, ora 09:00 cu citarea repetată a apelantei și a avocatului acesteia. (f.d.155, verso)

Potrivit avizelor de recepție anexate la filele dosarului 155 și 156, Ana Susan la 07 septembrie 2023 a recepționat citația pentru data de 19 octombrie 2023, ora 09:00, iar avocatul Svetlana Cotea a recepționat-o la 11 septembrie 2023.

La 17 octombrie 2023, avocatul Svetlana Cotea a solicitat amânarea examinării cauzei. (f.d. 157)

La 19 octombrie 2023, instanța de judecată a dispus amânarea examinării cauzei pentru data de 07 decembrie 2023, ora 09:45, luând în considerație că în notificarea expediată la data de 03 iulie 2023 eronat a fost indică acordarea unui termen de 30 de zile pentru prezentarea apelului motivat de către Consiliul mun. Cahul și nu apelantei, astfel, fiind în imposibilitatea examinării în continuare a cauzei dat fiind faptul că nici în dosar nu este dovada notificării hotărârii motivate de către prima instanță (f.d.158-159)

Curtea de Apel Cahul prin scrisoarea din 24 octombrie 2023 a propus apelantei Anei Susan să prezinte motivarea apelului în termen de 30 de zile de la notificarea hotărârii motivate. (f.d. 164-165) Notificarea a fost recepționată de către Ana Susan la 31 octombrie 2023, iar de către avocatul Svetlana Cotea, la 02 noiembrie 2023. (f.d. 166-167)

Urmare a circumstanțelor de fapt menționate rezultă cert că nici aplanata Ana Susan, nici avocatul acesteia Svetlana Cotea nu s-au conformat prevederilor art. 232, alin. (2) din Codul administrativ, or, nu au prezentat motivarea apelului la instanța de apel.

Argumentul recurentei precum că nu i s-a comunicat hotărârea motivată a instanței de fond, este respins de către instanța de recurs, deoarece se combate prin probele prezentate la dosar și anume prin extrasul din condica Judecătoriei Cahul, sediul central prezentat, atât de către Judecătoria Cahul, sediu Central, cât și de avocatul Maxim Todorov, care apără interesele Consiliului comunal Lebedenco, prin care se atestă că la 12 iunie 2023 avocatul Svetlana Cotea a recepționat copia hotărârii motivate sub semnătură. (f.d.163,174)

Mai mult, Portalul Național al Instanțelor de Judecată atestă faptul că instanța de fond a publicat hotărârea motivată la data de 09 iunie 2023, iar avocatul Svetlana Cotea, cunoscând despre caracterul public al hotărârilor judecătorești și că acestea sunt

publicate nu a depus diligența necesară de a lua cunoștință cu hotărârea motivată și a prezenta motivarea apelului instanței de apel.

Astfel, este în afara oricărui dubiu că avocatul apelantei, care a depus apelul nemotivat, nu a depus motivarea apelului în termenul legal prevăzut la art. 232, alin. (2) din Codul administrativ, deși, de la momentul publicării pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată și notificării hotărârii motivate a dispus de timp suficient și rezonabil pentru a face uz de acest drept procedural și a prezenta motivarea apelului instanței de apel.

Cu atât mai mult avocatul Svetlana Cotea, care este jurist, deține licență de avocat și se prezumă că cunoaște prevederile legale referitoare la termenul de prezentare a apelului motivat, în condițiile în care a întocmit apelul nemotivat, urma să-și ajusteze conduita prevederilor legale și să prezinte în termen instanței de apel motivarea apelului.

Conform prevederilor art. 47, alin. (3) din Codul administrativ culpa reprezentantului împuternicit se atribuie participantului reprezentat, prin urmare, neprezentarea în termenul și modul stabilit a apelului motivat de avocatul Svetlana Cotea, se echivalează cu nedepunerea motivării apelului de către Ana Susan.

În urma celor constatate Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că neexercitarea oricărei căi de atac și neîndeplinirea oricărui alt act de procedură în modul expres prevăzut și în termenul legal atrage decăderea din drept, afară de cazul când legea dispune altfel sau când partea dovedește că a fost împiedicată printr-o împrejurare mai presus de voința ei să efectueze acțiunea în termen.

În corespundere cu prevederile art. 24, alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte modul și termenele prevăzute de lege, ori termenul de prezentare a motivării apelului este imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestei condiții atrage după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac. Prin urmare, nerespectarea termenului de depunere a motivării apelului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al avocatului Svetlana Cotea, care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile procedurale.

Astfel, prin prisma art. 24, alin. (1) din Codul administrativ, Ana Susan, inițiind acțiune în instanța de judecată, avea obligația prezumată de a manifesta diligență și atitudine activă să se intereseze de soarta dosarului și să prezinte apelul motivat în termen. Această acțiune procesuală era vital necesară pentru întreprinderea măsurilor de protejare a drepturilor de acces la instanță și declararea căii de atac (apelul), în caz contrar intervenind cu titlu de sancțiune procedurală, declararea apelului inadmisibil în temeiul art. 232, alin. (2) coroborat cu art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ.

Cu privire la acest aspect Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat în cauza Van Harn v. Germania (nr.7557/03 din 11 septembrie 2007) că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protecția drepturilor sale de acces la justiție.

Argumentul Anei Susan precum că instanța de apel nu i-a explicat necesitatea prezentării apelului motivat și care sunt lacunele apelului prin ce a favorizat partea opusă, este respins de către instanța de recurs, or, la 19 octombrie 2023, instanța de apel, prin scrisoarea din la 24 octombrie 2023 a propus apelantei Anei Susan să prezinte motivarea apelului în termen de 30 de zile de la notificarea hotărârii motivate, cu atât

mai mult că prevederile legale sunt destul de clare. Articolul 232, alin. (2) din Codul administrativ prevede expres că motivarea apelului se prezintă instanței de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.

Astfel, soluția instanței de apel, de a declara apelul inadmisibil, este în concordanță cu prevederile art. 236, alin. (2), lit. e) din Codul administrativ, or termenul de prezentare a motivării apelului este imperativ, iar prelungirea acestuia prin explicarea lacunele apelului, ar încălca principiul securității raporturilor juridice.

Sub acest aspect Completul de judecată notează că legiuitorul a instituit termenul imperativ pentru exercitarea căii de atac, asigurând astfel stabilitatea raporturilor juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte. Deci, admiterea exercitării unei căi de atac efectuată necorespunzător și în afara termenului legal ar constitui o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în jurisprudența sa că reglementarea referitoare la formalitățile și termenele ce trebuie respectate pentru exercitarea unei căi de atac, urmărește să asigure o bună administrare a justiției și, în particular, să respecte principiul securității raporturilor juridice și că cei interesați trebuie să aibă posibilitatea de a se aștepta ca aceste reguli să fie aplicate. Or, aceste termene urmăresc mai multe scopuri importante, și anume să garanteze securitatea juridică fixând un termen pentru acțiuni, să pună pe eventualii pârâți la adăpost de plângeri introduse foarte târziu care ar fi, probabil, mai dificil de combătut, și să împiedice nedreptățile ce s-ar putea produce dacă tribunalele ar fi chemate să se pronunțe în legătură cu evenimente consumate cu mult timp în urmă, plecând de la elemente de probă cărora nu li s-ar mai putea acorda credit și care ar fi incomplete din cauza timpului scurs (cauza Brumărescu v. România, cauza Marckx v. Belgia).

În lumina acestor circumstanțe, instanța de recurs ajunge la concluzia că instanța de apel întemeiat a declarat inadmisibil apelul depus de către Ana Susan împotriva hotărârii din 21 aprilie 2023 a Judecătoriei Cahul, sediul Central.

Conjunctura situației de fapt constatată de instanța de recurs și concluziile trase profilează netemeinicia recursului și necesitatea respingerii acestuia cu menținerea încheierii contestate.

În conformitate cu art. 243, alin. (1), lit. b) din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

decide:

Se respinge recursul depus de către Ana Susan.

Se menține încheierea din data de 07 decembrie 2023 a Curții de Apel Cahul, emisă în cauza de contencios administrativ, intentată la acțiunea înaintată de către Ana Susan împotriva Consiliului comunal Lebedenco, raionul Cahul, terț Primăria comunei Lebedenco, raionul Cahul, privind anularea deciziei nr. 4/5 din 04 octombrie 2022.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă